

Шапошник О.Ю., студентка гр. 035-20-1

Лябагова Т.В., асистент кафедри електротехніки

(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ У ГАЛУЗІ ЕНЕРГЕТИКИ

Енергетика є рушійною силою, що забезпечує технологічний прогрес людства. Вона охоплює такі галузі як паливна промисловість та електроенергетика. Технологічні процеси у сфері енергетики постійно вдосконалюються, що обумовлює появу нових термінів. Відсутність сталої української технічної термінології зумовлює значні труднощі у дослідженні інновацій та перейнятті досвіду іноземних колег.

Не у всіх країнах із розвинутою енергетичною галуззю є достатньо широка термінологічна база, щоб забезпечити адекватну передачу інформації про енергетичні проєкти. Тому при перекладі головною вимогою є однозначність встановленого терміну, постійне уточнення та розширення його значення відповідно до сучасного стану науки й техніки. Адже визначення або принцип дії описуваного об'єкту та явища може змінюватись.

Також широко застосовується прийом лексико-граматичних трансформацій при перекладі слів, словосполучень і речень для найточнішої передачі семантики термінології, але зважаючи на те, що кількість українських відповідників у сфері енергетики доволі невелика, слід застосовувати описовий метод для назв певних пристроїв, установок, устаткувань тощо. При цьому, при перекладі назви не перетворюються на кальку, а описується принцип роботи пристрою, його склад, призначення або матеріал, з якого він виготовлений.

Англomовні терміни-абревіатури є одними з найскладніших елементів для розуміння та перекладу. Способами їх перекладу у сфері енергетики є: створення нового скорочення, запозичення, транскодування окремих слів, пошук еквівалента, кластерний та описовий переклад [1].

Існують чотири способи відтворення перекладу абревіатур та скорочень. Серед них виділяють переклад повною формою слова або словосполученням, транслітерування або транскрибування скорочень, або відповідним скороченням. Однак, найбільш поширеним способом є використання переносу скорочення у його оригінальній формі у текст перекладу, інколи з пояснювальним загальним словом.

Ще однією проблемою при перекладі науково-технічного тексту українською мовою є відтворення термінології, яка є омонімічною, і в деяких випадках може не мати словникових відповідників. Для таких випадків не доцільно використовувати прийом транскодування, проте не з омонімічними виразами він може бути застосований. Іноді до терміну додаються пояснювальні слова, щоб точніше відобразити поняття. Терміни перекладені за допомогою транскодування та широко використовуються у мові, не вимагають додаткового описового перекладу [2].

Поряд з транскрибуванням часто використовується прийом транслітерації – передачі вихідної одиниці по літерам. Зрозуміло, що в певних випадках цей метод не тільки є недієвим, але й може призвести до повного викривлення значень. При перекладі таких термінів потрібно шукати відповідники українською мовою [3].

Отже, як видно з наведеного аналізу, для розвитку енергетики в Україні потрібно усунути термінологічні перешкоди у роботі фахівців. Дієвим способом для

цього є впровадження достатньо повної та узгодженої галузевої системи термінів та означень, стандартизованої на державному рівні, доповненої додатковими означеннями із врахування специфіки галузі.

Перелік посилань

1. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. 2-е вид., виправл. Тернопіль : Видавництво Карп'юка, 2004. 284 с
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
3. Дробязко Ю. І. Лексико-граматичні трансформації при перекладі англійської термінології у сфері ядерної енергетики // Мова і культура. 2012. №15. С. 364–369.